

Turvallisuusmenettelyjen käsikirja VO 12/2024 päivitys

- Työryhmä
 - Risto Lappalainen
 - Mari Ranttila
 - Riitta Lillqvist (Ramboll)
- Päivitys korvaa ohjeen:
Turvallisuusmenettelyjen käsikirja väylähankkeisiin
- 2 kpl infoja:
12.4.2024 klo 9.05 ja 12.05 (Teams)
- Ohje voimaan 1.5.2024

Päivitystyön tavoitteet

- Tarkentaa käsikirjassa esitettyjä vaatimuksia, jotka asettavat turvallisuuden minimitason turvallisuusmenettelyille ja -dokumentoinnille rakennuttajalle sekä sopimussuhteessa oleville palveluntuottajille.
- Selkeyttää rakennetta
- Kuvitusta lisää
- Ajantasaistus
- Poistaa ohjeiden välistä päällekkäisyyttä
- Selkeämmin esitetty laista tulevia vaatimuksia

Yleiset muutokset

Nykyinen käsikirja

Turvallisuusmenettelyjen käsikirja väylähankkeisiin

TURI

Ohjeviittaukset

Toistettu samoja menettelyjä eri luvuissa.

Liitteet:

Liite 1 Turvallisuuksuunnittelu ja turvallisuusdokumentit

Liite 2 Turvallisuukselvityksen sisältömalli

Uusi käsikirja

Turvallisuusmenettelyjen käsikirja

TUTKA, HARJA

Päivitetty uusimmat ohjeviittaukset

Selkeytetty rakennetta. Toistoja poistettu. Tuotu mm. Turosta turvallisuusmenettelyjen kuvauksia

Liitteet:

Liite A: Toiminta löydettyä tuntematon (räjähteeksi epäilty) esine

Myöhemmin tulossa:

Liite B: Työvaihekohtaiset turvallisuusohjeet

Sisältörakenne

Nykyinen käsikirja

Käsitteistö

1 Johdanto

2 Väylähankkeiden ja toimeksiantojen turvallisuustoiminnan periaatteet

3 Turvallisuusmenettelyt suunnitteluvaiheessa

4 Rakentamis- ja kunnossapitohankkeen valmistelu

5 Rakentamisvaihe

6 Käyttö- ja kunnossapitovaiheen turvallisuus- ja riskienhallintamenettelyt

Liitteet

Liite 1 Turvallisuussuunnittelu ja turvallisuusdokumentit

Liite 2 Turvallisuusselvityksen sisältömalli

Uusi käsikirja

1 Käsitteitä

2 Johdanto

3 Väyläviraston turvallisuusperiaatteita

4 Eri osapuolten turvallisuusveloitteet lainsäädännössä

5 Turvallisuustoiminta maastotöissä ja rakennustyömaalla

6 Suunnitteluvaihe

7 Rakentamisvaihe

8 Kunnossapitovaihe

Liitteet

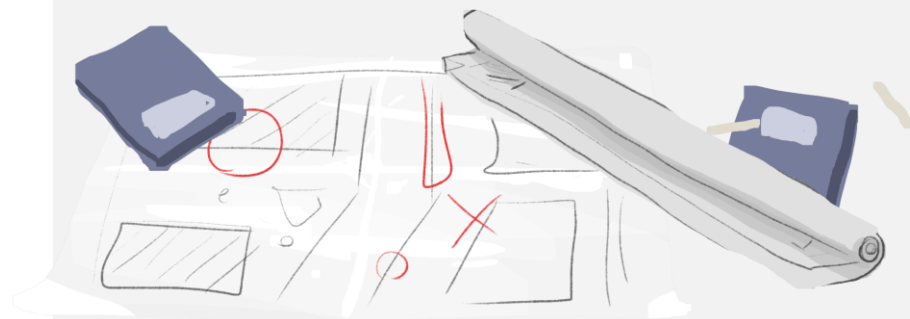
Liite A: Toiminta löydettäessä tuntematon (räjähteeksi epäilty) esine

Käsitteitä

Nykyinen käsikirja, poistuvat

TURI

Turvallisuusselvitys

Uusi käsikirja, uutena mm.

Hyvä käytäntö

Oikeudenmukaisuuden kulttuuri

Turvallisuushavainto

Turvallisuusilmoitus

Turvallisuuskulttuuri

Turvallisuusmenettelyt

Turvallisuuspoikkeama

Turvallisuustyö

Turvallisuusyhteenvedo

Turvallisuusperiaatteet ja turvallisuustoiminta

Nykyinen käsikirja

2 Väylähankkeiden ja toimeksiantojen turvallisuustoiminnan periaatteet

- 2.1 Menettelyt turvallisuuden vastaisesta toiminnasta
- 2.2 Työntekijän suojaaminen, vaara- ja onnettomuustilanteisiin varautuminen
 - 2.2.1 Henkilökohtaiset suojaimet ja varusteet
 - 2.2.2 Varautuminen onnettomuus- ja vaaratilanteisiin
- 2.3 Vaarallisten aineiden huomiointi väyläverkolla työskenneltäessä
 - 2.3.1 Vaarallisten aineiden kuljetukset
 - 2.3.2 Tuntematon esine (sodanaikaiset räjähteet)

Uusi käsikirja

3 Väyläviraston turvallisuusperiaatteita

4 Eri osapuolten turvallisuusvelvoitteet lainsäädännössä

- 4.1 Rakennuttajan huolehtimisvelvoite
- 4.2 Päätoteuttajan keskeiset velvoitteet
- 4.3. Rakennuttajan turvallisuusvalvonta

5 Turvallisuustoiminta maastotöissä ja rakennustyömaalla

- 5.1 Yhteistoimintakäytännöt yhteisellä rakennustyömaalla
- 5.2 Turvallisuuspätevyudet ja perehdyttäminen
- 5.3 Henkilöntunniste ja henkilönsuojaimet
 - 5.3.1 Henkilöntunniste
 - 5.3.2 Henkilönsuojaimet
- 5.4 Varautuminen onnettomuus- ja vaaratilanteisiin
- 5.5 Turvallisuuspoikkeamien ja -havaintojen ilmoittaminen ja käsittely
- 5.6 Vaarallisten aineiden ja sodanaikaisten räjähteiden huomiointi
 - 5.6.1 Vaarallisten aineiden kuljetukset
 - 5.6.2 Tuntematon esine (sodanaikaiset räjähteet)

Turvallisuusperiaatteet ja turvallisuustoiminta

UUTTA käsikirjassa

Väyläviraston turvallisuusperiaatteita

- Väyläviraston turvallisuusperiaatteet (esityksessä myöhemmin lisää)
- Inhimillinen ja oikeudenmukainen työkuulttuuri
- Päihteettömyys
 - Tuotu TUROsta koskemaan kaikkia väylämuotoja

Yhteistoimintakäytännöt yhteisellä rakennustyömaalla

- Eri käytäntöjä kuvattu väylämuodoittain

Turvallisuuspätevyudet ja perehdyttäminen

- Turvallisuuskoordinaattorilla tulee olla voimassa oleva Väyläviraston turvallisuuskoordinaattorikoulutuksen todistus
- Turvallisuuskoordinaattorin sijaisen nimeäminen ja osaamisen varmistaminen
- Materiaalitoimittajat ja vierailijat

Vierailijat

Väyläviraston ja ELY-keskuksen L-vastuualueen rakennustyömailla vierailevilla henkilöillä on oltava vastuuhenkilö, joka vastaa vierailijoiden riittävästä turvallisuusperehdyttämisestä ja turvallisuusjärjestelyistä. Vierailija saa liikkua rakennustyömaalla vain valvotusti. Vierailijoiden henkilönsuojainvaatimuksia esitetään kohdassa [5.3.2 Henkilönsuojaimet](#).

Huomaa:

Vierailijoiden on rakennustyömaalla käytettävä suojakypärää, varoitusliiviä (vähintään 2-luokan) sekä turvajalkineita. Mikäli vierailijat eivät käytä turvajalkineita, on turvallisuus varmistettava kulkureittien valinnalla.

Vierailun vastuuhenkilö vastaa siitä, että vierailulla on työmaakohtaisten vaatimusten mukainen varoitusvaatetus ja suojaimet käytettävissä ja niitä käytetään ohjeiden mukaisesti.

Lisäksi tulee noudattaa alueen päätoteuttajan antamia ohjeita.

Kannanottomme turvallisuuden puolesta

Turvallisuusperiaattemme luovat perustan vahvan turvallisuuskulttuurin edistämiseksi sekä mahdollistavat työssä onnistumisen turvallisesti olit sitten väylävirastolainen, eyläinen tai virastolle työtä tekevä.

Yhdessä huolehdimme toimintamme ja väylänpidon turvallisuudesta ja toimintaedellytyksistä.

Turvallisuustavoitteenamme on yhdessä turvata väylien käyttäjät, työntekijämme, väyläomaisuus, tieto, maine ja ympäristö onnettomuuksilta ja vahingoilta tai haitanteoilta.

Näihin periaatteisiin sitoudumme

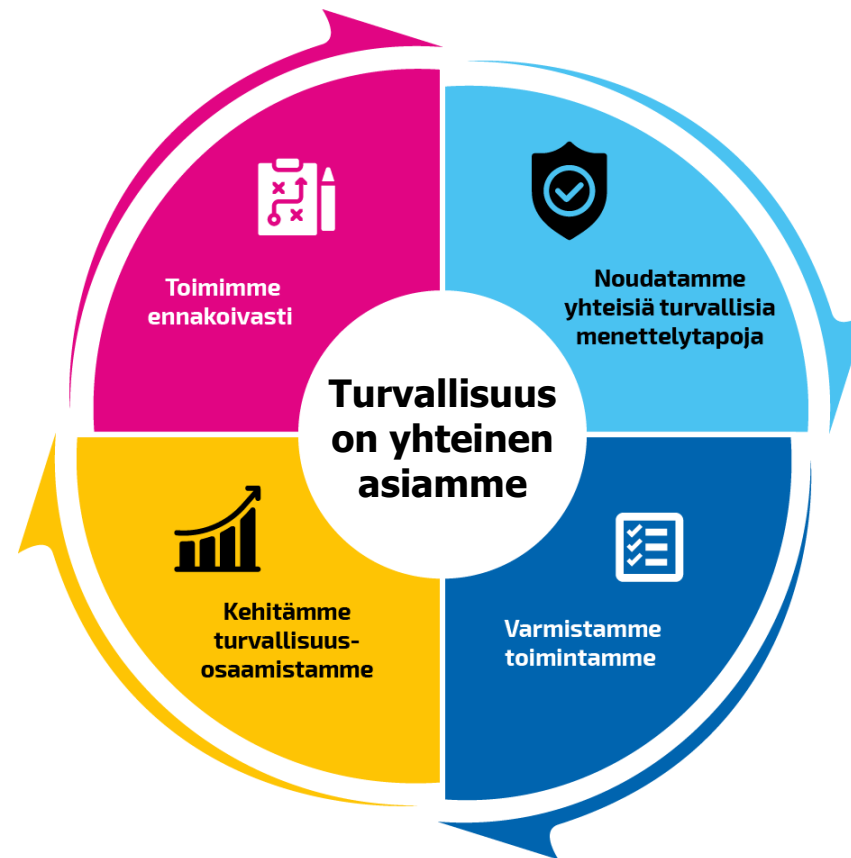
Toimimme ennakoivasti

Tunnistamme toimintaamme ja väylänpitoon kohdistuvat turvallisuusuhat ja riskit niihin varautuen.

Huomioimme turvallisuusnäkökulmat päätöksenteossa.

Kehitämme turvallisuusosaamistamme

Kasvatamme tietoisuutta ja ymmärrystä toimintamme vaikutuksesta sekä tekijöistä onnistumisten taustalla.

Noudatamme yhteisiä turvallisia menettelytapoja

Puutemme havaittuihin poikkeamiin, uhkiin ja vaaralliseen toimintaan ja huolehdimme toisistamme.

Varmistamme toimintamme

Varmistamme toimintamme ja väylänpidon olevan lainsäädännön, turvallisuudesta asetettujen tavoitteiden ja yhteisten menettelyiden mukaista.

Väylävirasto on sitoutunut

Oikeudenmukaisen toimintakulttuurin edistämiseen

jossa poikkeamien sattuessa ei etsitä syyllisiä vaan kulttuurissa vallitsee luottamuksen ilmapiiri, mikä kannustaa turvallisuustiedon esiin tuomiseen -> Poikkeamasta ilmoittanut voi olla varma esille tuodun tiedon asianmukaisesta käsittelystä ja huomioon ottamisesta turvallisuuden hallinnassa.

Turvallisuuspoikkeamien kokonaisvaltaisen käsittelyyn

Jossa tavoitteena on löytää tapahtuman taustasyitä. Kun nämä ovat tiedossa, pystytään suunnittelemaan ja toteuttamaan kehitystoimenpiteitä, joilla voidaan estää vastaavia tapahtumia tai ainakin pienentää niiden uusiutumisen todennäköisyyttä.

Nostamaan esiin myös onnistumisia poikkeamien taustalla

On hyvä muistaa, että poikkeaman selvittämisessä on tärkeää huomioida myös asiat, jotka tehtiin oikein eli missä asioissa onnistuttiin. Tunnistamalla myös onnistumiset, voidaan ymmärtää paremmin onnistumisen syyt ja vahvistaa näitä.

Turvallisuusperiaatteet ja turvallisuustoiminta

UUTTA käsikirjassa

Henkilöntunniste ja henkilösuojaimet

- minimivaatimuksena varoitusliivi toimeksiantojen maastokäynneillä (väylämuotokohtaiset vaatimukset muissa ohjeissa)
- lisätty VNA 205/2009 vaatimukset (rakennustyömaat)
- työtehtävissä jalkaisin liikkuvien henkilöiden suojainvaatimukset (rakennustyömaat)
- vierailijoiden suojainvaatimukset (rakennustyömaat)

Varautumien onnettomuus- ja vaaratilanteisiin

- lisätty: kriisiviestintäohjeesta lyhyesti

Turvallisuuspoikkeamien ja -havaintojen ilmoittaminen ja käsittely

- Hyvä käytäntö:
Turvallisuuspoikkeamien ilmoittaminen ja käsittely –opas
- Turvallisuuskokouksen pitäminen
- Turvallisuuskeskustelu (siirretty TUROsta), johtotason keskustelu
- Aikajana - työkalu

Vaarallisten aineiden ja sodanaikaisten räjähteiden huomiointi

- Tuntematon esine -ohje lisätty käsikirjaa täydentäväksi toimintaohjeeksi ohjelueteloon

Huomaa:

Turvallisuuskokouksessa mm.

- käsitellään tapahtunut vakava turvallisuuspoikkeama,
- tunnistetaan poikkeaman taustalla olevat inhimilliset ja organisatoriset tekijät,
- sovitaan yhdessä korjaavat ja ennalta ehkäisevät toimenpiteet,
- tunnistetaan mahdolliset kehityskohteet turvallisuustoiminnassa.

Laajempaa selvittämistä vaativista poikkeamista tehdään poikkeamatiivistelmä. Tiivistelmän laatimisesta vastaa ilmoituksen vastuuhenkilö. *Poikkeamatiivistelmäpohja* löytyy ohjeluetelosta.

Turvallisuussuunnittelumalli

Rakennuttaja

Turvallisuusasiakirja, jonka liitteenä riskienhallintasuunnitelma

Turvallisuussäännöt ja menettelyohjeet

Väyläviraston turvallisuusohjeet

Maastotöiden turvallisuusohje

Päätoteuttaja

Turvallisuussuunnitelmat

Rakennustyömaa alueen käytön suunnitelma

Riskienhallintasuunnitelma

Työnaikaisten liikenteenjärjestelyjen suunnitelmat

Turvallisuusohjeet

Työnantaja(t)

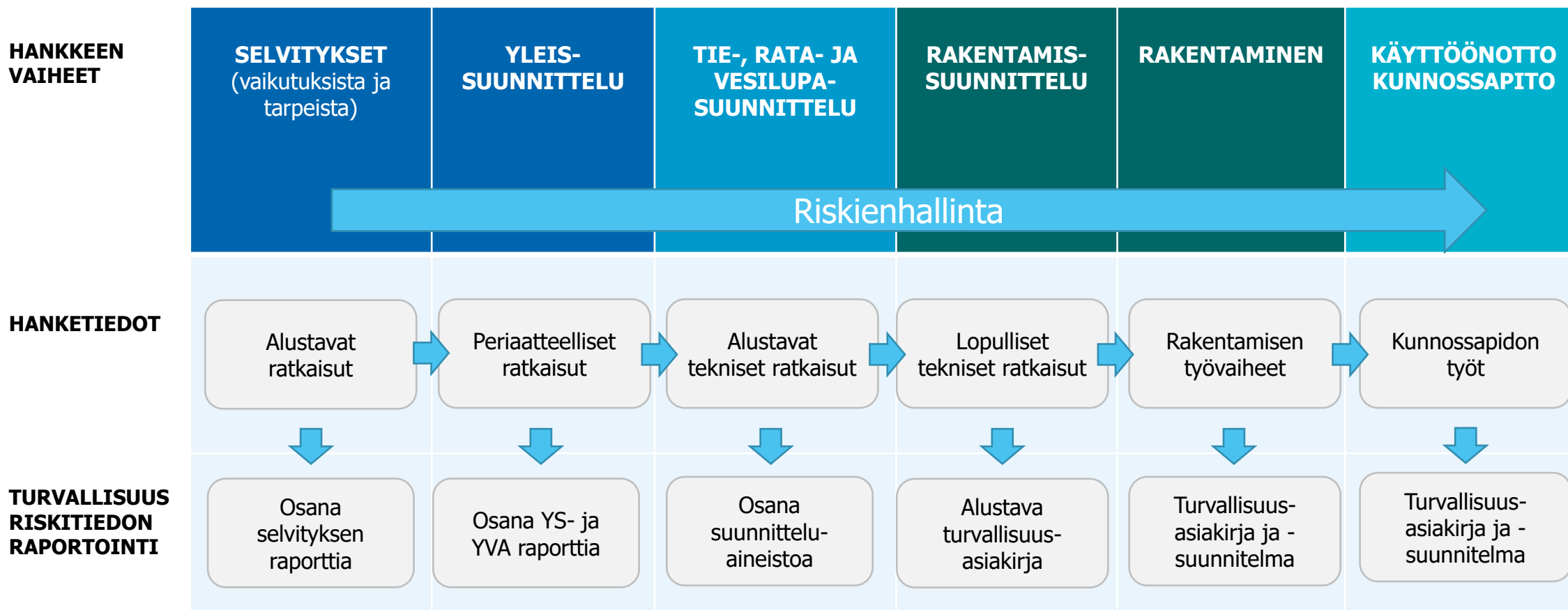
Työvaihesuunnitelmat (TLT), sisältäen työvaiheen vaara- ja haittatekijät

Vaarallisten töiden suunnitelmat

Urakkakohtaiset turvallisuussuunnitelma (ali- ja sivu-urakoitsijat)

Säädösten ja ohjeiden edellyttämät turvallisuussuunnitelmat

Turvallisuuden riskitiedon siirtyminen

Suunnitteluvaihe

Nykyinen käsikirja

3 Turvallisuusmenettelyt suunnitteluvaiheessa

- 3.1 Tehtävät ja vastuut
- 3.2 Suunnittelutoimeksianto (VNa 205/2009 7§)
- 3.3 Suunnittelutoimeksiannon aikainen toiminta
 - 3.3.1 Maastotöiden turvallisuusohje
 - 3.3.2 Maastokäyntien, maasto- ja inventointitöiden turvallisuussuunnitelma
 - 3.3.3 Kokouskäytännöt
 - 3.3.4 Turvallisuuspoikkeamien seuranta
- 3.4 Suunnitteluvaiheessa laadittavat turvallisuusdokumentit
 - 3.4.1 Turvallisuusselvitys

Uusi käsikirja

6 Suunnitteluvaihe

- 6.1 Suunnittelutoimeksiannon valmistelu
- 6.2 Suunnittelun aikainen toiminta
 - 6.2.1 Suunnittelutoimeksiannon turvallisuuden aloituskokous
 - 6.2.2 Turvallisuusriskien arviointi suunnittelussa
 - 6.2.3 Rakennustyön turvallisuuden huomiointi suunnittelussa
- 6.3 Suunnittelu maastokatselmukset ja maastotyöt
 - 6.3.1 Maastokatselmusten ja maastotöiden turvallisuuden aloituskokous
 - 6.3.2 Maastokatselmusten ja maastossa tehtävien töiden turvallisuussuunnittelu
 - 6.3.3 Maastokatselmusten ja maastotöiden turvallisuusseuranta
- 6.4 Suunnittelun, maastokatselmusten ja maastotöiden päättäminen
 - 6.3.3 Suunnittelun, maastokatselmusten ja maastotöiden turvallisuuden päätöskokous

Suunnitteluvaihe

UUTTA käsikirjassa

- "Riskienhallinta väyläpidossa" ohjeesta tuotu turvallisuusriskienhallinnan ohjeistusta
- Turvallisuuskoordinaattorille nimettävä myös sijainen (myös tilaajan toimiessa turvallisuuskoordinaattorina)
- Suunnittelutoimeksiannon turvallisuuden aloituskokous
- Rakennustyön turvallisuuden huomiointi suunnittelussa
 - Korostettu turvallisuusasioiden ja turvallisuusriskien käsittelyä suunnittelun aikana
 - Viitattu suunnittelun toimintaohjeisiin, joissa tarkemmat vaatimukset (mm. turvallisuuden raportoinnille)
- Turvallisuusohje
 - Turvallisuusohje voidaan laatia myös konekairaustöihin, jotka ovat VNA 205/2009 mukaista työtä (aiempi kirjattu, että laaditaan töihin, jotka eivät ole VNA 205/2009 mukaista työtä)
- Maastotöiden turvallisuuden päätöskokous, voidaan pitää jonkin muun kokouksen yhteydessä

POISTETTU

- Liite: Suunnittelun turvallisuus selvitys – lomake
 - Raportointivelvoite poistuu, mutta tiedot on silti tuotettava osana toimeksiantoa (esim. Riskiraportissa)

Rakentamisvaihe

Nykyinen käsikirja

4 Rakentamis- ja kunnossapitohankkeen valmistelu

4.1 Tehtävät ja vastuut

4.2 Valmisteluvaiheessa laadittavat dokumentit

4.2.1 Turvallisuusasiakirja

4.2.2 Turvallisuussäännöt ja menettelyohjeet

4.2.3 Turvallisuusohje osana rakennus- ja kunnossapitohankkeen valmistelua

4.2.4 Maastokäyntien, maasto- ja inventointitöiden turvallisuussuunnitelma

5 Rakentamisvaihe

5.1 Tehtävät ja vastuut

5.2 Yhteisen rakennustyömaan turvallisuus

5.3 Turvallisuustoiminnan ja riskienhallinnan menettelyt

5.3.1 Turvallisuuden aloituskokous (ennen töiden aloitusta)

5.3.2 Turvallisuusasioiden käsittely rakentamisaikana

5.3.3 Päätoteuttajan turvallisuusseuranta

5.3.4 Turvallisuuspoikkeamien ilmoittaminen ja käsittely

5.3.5 Rakennuttajan turvallisuusvalvonta rakentamisvaiheessa

5.4 Rakentamisvaiheen turvallisuusdokumentit

5.5 Työvaihekohtaisia turvallisuusohjeita

5.6 Rakentamisvaiheen päättäminen

Uusi käsikirja

7 Rakentamisvaihe

7.1 Rakentamisvaiheen valmistelu

7.2 Rakentamisen aikainen toiminta

7.2.1 Turvallisuuden aloituskokous

7.2.2 Rakennustyömaan turvallisuusseuranta

7.3 Rakennustöiden turvallisuussuunnittelu

7.3.1 Turvallisuussuunnittelu

7.3.2 Liikenneturvallisuutta koskevat suunnitelmat

7.3.3 Rakennustyömaa-alueen käytön suunnitelma

7.3.4 Vaarallisten töiden ja työvaiheiden turvallisuussuunnittelu

7.4 Rakentamisvaiheen päättäminen

7.4.1 Turvallisuuden päätöskokous

Rakentamisvaihe

UUTTA käsikirjassa

- Turvallisuuskoordinaattorille nimettävä myös sijainen
- Tarkennettu valmistelutöiden turvallisuusvaatimuksia (turvallisuusohje tai sisällytettävä turvallisuusasiakirjaan)
- Turvallisuusasiakirja toimitetaan päätoteuttajan lisäksi myös suunnittelijalle
- Tuotu **hyviä käytäntöjä**
 - erilliset turvallisuuspalaverit, päätoteuttajan vaihtokokous
- Päätoteuttajan turvallisuus- ja riskienhallintayhteenvedo
-> Turvallisuusyhteenvedo

POISTETTU

- Työvaihekohtaiset turvallisuusohjeet (ohjeisiin viitattu taulukossa)
 - Lisätään myöhemmin käsikirjaan liitteeksi

Työvaihe	Turvallisuusohjeita ja -oppaita
Maanrakentaminen	<i>Tuntematon esine toimintaohje</i>
Kaivutyöt	<i>Vaara vaanii kaivannossa -opas</i>
Korkealla työskentely	<i>Korkealla työskentely merellä</i>
Louhintatyöt	<i>Louhintatyöt rautatien läheisyydessä</i>
Paalutustyöt	<i>Paalutustyöturvallisuuden huomioiminen suunnitteluvaiheessa -opas</i> <i>Paalutustyön turvallisuusohje, esite</i>
Tietyöt	<i>Liikenne tietyömaalla -ohjesarja</i>

Kunnossapitotyöt

Nykyinen käsikirja

6 Käyttö- ja kunnossapitovaiheen turvallisuus- ja riskienhallintamenettelyt

6.1 Tehtävät ja vastuut

6.2 Turvallisuustoiminnan ja riskienhallinnan menettelyt

6.2.1 Turvallisuuden aloituskokous (ennen töiden aloitusta)

6.2.2 Turvallisuusasioiden käsittely rakentamisaikana

6.2.3 Turvallisuusseuranta ja -valvonta

6.2.4 Turvallisuuspoikkeamien ilmoittaminen ja käsittely

6.3 Kunnossapitovaiheessa laadittavat turvallisuusdokumentit

6.4 Kunnossapidon sopimuskauden päättyminen ja turvallisuustiedon siirtyminen

6.4.1 Sopimuskauden päättyminen

6.4.2 Turvallisuustiedon siirtyminen

Uusi käsikirja

8 Kunnossapitovaihe

8.1 Kunnossapitovaiheen valmistelu

8.2 Kunnossapidon aikainen toiminta

8.2.1 Turvallisuuden aloituskokous

8.2.2 Kunnossapitotöiden turvallisuusseuranta

8.3 Kunnossapitotöiden turvallisuussuunnittelu

8.4 Kunnossapitovaiheen päättäminen

8.4.1 Turvallisuuden päätöskokous

Kunnossapitovaihe

UUTTA käsikirjassa

- Turvallisuusvalvonta siirretty (lukuun 4)
- Pieniä täsmennyksiä teksteihin
- Korjattu termejä esim. MHU

Turvallisuusvaatimusten taustaa

- Henkilökohtaiset suojavarusteet
- Päihdevaatimus
- Sädökset asettaa minimivaatimukset
- Ohjeet tarkentavat vaatimuksia
- Sopimukset voivat tarkentaa
- Työnantajan vaatimukset
- Päätoteuttaja voi vaatia, voi tulla esille esim. perehdytyksen yhteydessä

Vaatimuksia on tuotu enemmän lähemmäksi tekemistä

Kiitos!

